

Profilering av sjukskrivna

Per Johansson

Uppsala Universitet Nationalekonomi och UCLS,
IFAU och ISF

Introduktion

En vanlig uppfattning (t.ex. OECD, 2009) är att tidiga insatser leder till kortare sjukfall

Resonemanget bygger emellertid på två antaganden som inte har särskilt stark empiriskt stöd.

1. Insatser påskyndar återgången i arbete.
2. Att i ett tidigt skede (d.v.s. innan sjukfrånvaron blivit lång) lyckas identifiera de individer där en insats behövs.

Introduktion

FK prognosinstrument ger förvisso en förhållandevis träffsäker bild av vilka sjukfall som blir långa men prognosförmågan gäller under de insatser FK erbjuder, och inte den förväntade tiden i sjukfrånvaro i *avsaknad* av insatser.

Detta senare är ett kontrafaktiskt uttalande eller en kausal fråga och inte en prediktion eller prognos.

Problemet med att profilera individer i en miljö/verksamhet där insatser/interventioner redan görs är således mer problematisk än i en miljö där, hittills, inga insatser gjorts.

Problem och lösning?

Antag för enkelhet endast en behandling, T .

$T = 1$ om behandling och

$T = 0$ om inte behandling.

$Y(0)$ = sjukfrånvaro när $do(T) = 0$ (T sätts till 0)

$Y(1)$ = sjukfrånvaro när $do(T) = 1$.

När vi profilerar vill vi säga något om

$E(Y(0)|X)$,

där X är variabler som potentiellt är betydelsefulla för sjukfrånvaro (t.ex. diagnos, kön, ålder etc.)

Problem och lösning?

Problemet är att vi inte bara kan ta utfall för dem med $T = 0$ (d.v.s. vi har inte $do(T) = 0$) eftersom de sannolikt *inte* fått behandling just för att de har bättre (sämre) hälsa än dem med $T = 1$ givet X .

Så hur göra?

- RCT
 - Dyrt, oetiskt, men också osäkra resultat vid randomisering av individer (Hawthorn effekter, subst. behandling, icke slumpmässiga dropouts etc.)

Lösning

Ett annat sätt:

Systematisera datainsamling utifrån befintliga register.

(register har av tradition använts för administration men inte som ett sätt för aktivt lärande)

Fördelar/nackdelar

1. + möjliggör upprepade utvärderingar/ uppföljande av den löpande verksamheten
2. + billig i jämförelse med RCT
3. - mindre trovärdiga resultat
 - a. kan dock utvärderas mot RCT

Design av datainsamling i administrativa register

Nedan diskuterar jag mycket kort hur detta kan vara möjligt.

Kruxet består i individer har olika drivkrafter (hälsa, motivation, förmåga etc.) att komma tillbaka till arbete som inte observeras i befintliga register (X = inkomst/kön/utbildning /diagnos etc.). Benämna dessa icke observerbara drivkrafter U .

Design av datainsamling i administrativa register

Antag

1. handläggaren bestämmer vilka insatser som ges baserat på information om den försäkrade (df).
2. beslutet om åtgärd baseras på X men potentiellt även på U som är icke observerbara för analytikern.
3. Handläggare kan baserat på samtal bilda sig en uppfattning om individens benägenhet att komma tillbaka i avsaknad av behandling.

Design av datainsamling i administrativa register

Utifrån (1-2) och antagande 3 kan behandlingseffekter och kontrafaktisk duration uppskattas.

Datainsamling måste

1. kunna identifiera handläggare (d.v.s. handläggfixa effekter).

Viktigt för att kontrollera för skillnader i handläggarskicklighet och selektion av individer.

Design av datainsamling i administrativa register

2. Innehålla en handläggbedömning av df benägenhet att avsluta sjukskrivning i *avsaknad* av interventioner som proxy för *U*.

Denna proxy för *U* kan vara baserad på indikatorer och ”Lisrel modellering” men sannolikt kan enklare konstruktioner fungera.

Design av datainsamling i administrativa register

Handläggjarbedömning utgör ett centralt inslag tillsammans med variationen i handläggarnas agerande när det gäller val av insatser.

Variationer handläggjarbeteende kan användas för ett aktivt lärande i vad som fungerar och vad som inte fungerar.

Detta kan därmed ses som i det närmaste motsatt till traditionell profilering (d.v.s. expertsystem) och en professionalisering av handläggaryrket.

Genom analys av data (kvantitativt och kvalitativt) inklusive handläggjarfixa effekterna kan man lära av de goda exemplen.